

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรมเรื่องสังคมมนุษย์
โดยใช้แบบฝึกทักษะของนักเรียน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2

แผนกช่างกลโรงงาน วิทยาลัยเทคนิคกาญจนบุรี

**The Development of academic achievement in the subjects of civic duties and
morality regarding human society. using student skill practice Vocational
Certificate Course, Year 2, Factory Mechanics Department Kanchanaburi
Technical College**

จิรกร จันทศรีเมือง

มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

Jirakorn Chansrimuang

Kanchanaburi Rajabhat University, Thailand

E-mail : Jirakorn.5467@hotmail.com

Received: January 14, 2024; Revised: February 9, 2024; Accepted: February 14, 2024

*****

บทคัดย่อ

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในการจัดการศึกษาด้านวิชาชีพระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ยกกระตักการศึกษาวิชาชีพของบุคคลให้สูงขึ้นให้เป็นไปตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติมาตรฐานการศึกษาของชาติและกรอบคุณวุฒิวิชาชีพแห่งชาติที่ยึดโยงกับ มาตรฐานอาชีพ โดยเน้นการเรียนรู้สู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนาสมรรถนะกำลังคนระดับฝีมือ

รูปแบบการวิจัยเป็นเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพประชากรกลุ่มเป้าหมาย 46 คน แบบวิธีเลือกแบบอย่างง่าย แบบอาศัยความน่าจะเป็น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ สถิติ

วัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพการจัดการเรียนรู้ก่อนเรียน-หลังเรียน สร้างและพัฒนาแบบฝึกทักษะ 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อีกก่อนและหลังการใช้แบบฝึกทักษะ วิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม เรื่องสังคมมนุษย์ และ 3) การเปรียบเทียบคะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการจัดการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรมของวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม เรื่องสังคมมนุษย์ โดยใช้แบบฝึกทักษะของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 แผนกช่างกลโรงงาน วิทยาลัยเทคนิคกาญจนบุรี หลังจากเรียนด้วยการใช้แบบฝึกทักษะ มีค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01, 2) แบบฝึกทักษะเรื่องสังคมมนุษย์ วิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม เรื่องสังคมมนุษย์ โดยใช้แบบฝึกทักษะของนักเรียน มีประสิทธิภาพ E1/E2 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 และ 3) ผลการเปรียบเทียบคะแนนสอบ

ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน ผลปรากฏว่านักเรียนทุกคนมีผลคะแนนที่ดีขึ้นหลังจากใช้แบบทดสอบ ก่อนเรียนและหลังเรียนในภาพรวม มีค่าผลต่างคะแนนพัฒนาการ +1.62 คะแนน ที่เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 24.85 ซึ่งผลการวิจัยนี้จะช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาของนักเรียนให้สูงขึ้น

ข้อค้นพบจากการวิจัยนี้ คือแบบฝึกทักษะรายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรมนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาบุรีได้ จากการอธิบายได้จาก CIPPA Model

สรุปโดยย่อสรุปในภาพรวมของบทความได้ว่า แบบฝึกทักษะรายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรมมีประสิทธิภาพมากกว่า 80.00 ตามที่ตั้งเกณฑ์ไว้ และทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากการสอนด้วยแบบฝึกทักษะรายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรมมากกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

คำสำคัญ : ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน; พลเมืองและศีลธรรม; หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

Abstract

The Vocational Certificate Program, B.E. 2019, is a curriculum developed for use in Providing professional education at the professional certificate level Raise the level of professional education of individuals. To be in accordance with the National Qualifications Framework, national education standards and the National Vocational Education Qualifications Framework that is linked to occupational standards, emphasizing learning into practice to develop the competency of skilled personnel.

The research format is quantitative. and qualitative characteristics of the target population of 46 people using a simple selection method. Likelihood-based Statistics used in data analysis include mean, standard deviation, and percentage. Statistics

Objectives to study: 1) Conditions of learning management before and after school. Create and develop skill training exercises. 2) Compare learning achievement before and after using skill training exercises. Subjects: civic duty and morality, human society, and 3) comparison of students' pre- and post-test scores.

The results of the research found that: 1) Conditions of learning management for the subject Civic Duties and Morality. Subject: Civic Duties and Morality. about human society Using the skill training exercises of students in the Vocational Certificate Program, Year 2, Factory Mechanics Department. Kanchanaburi Technical College After studying using the skill practice The average academic achievement score was higher than before studying. Statistically significant at the 0.01 level, 2) Human social skills training exercises Civic duties and morality about human society using student skill practice has E1/E2 efficiency higher than the specified standard of 80/80 and 3) results of comparing students' pre-study and post-study test scores The results showed that all students had better scores after using the pre-test and post-test overall. There is a difference in developmental scores of +1.62 points, an increase equivalent to 24.85 percent. The results of this research will help raise the level of academic achievement in the subjects of students.

Findings from this research It is a skill training model for civic duties and morality that can be used in teaching and learning in Kanchanaburi Technical College. From the explanation from the CIPPA Model

In summary, the overall picture of the article can be summarized as follows: Civic and moral duties skills training It is more efficient than 80.00 as set by the criteria. And the students' academic achievement after teaching with the skills training in the subjects of civic duty and morality was higher than before, with statistical significance at the .05 level.

Keywords: academic achievement; civic and moral; Professional Certificate Program

บทนำ

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 เป็นหลักสูตรหลังมัธยมศึกษาตอนต้น หรือเทียบเท่า ที่พัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในการจัดการศึกษาด้านวิชาชีพระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และเพื่อยกระดับการศึกษาวิชาชีพของบุคคลให้สูงขึ้น สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแผนการศึกษาแห่งชาติเป็นไปตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติมาตรฐานการศึกษาของชาติและกรอบคุณวุฒิวิชาชีพแห่งชาติ ตลอดจนยึดโยงกับ มาตรฐานอาชีพ โดยเน้นการเรียนรู้สู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนาสมรรถนะกำลังคนระดับฝีมือ รวมทั้งคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ และกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน ให้สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงาน ชุมชน สังคม และสามารถประกอบอาชีพอิสระได้โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกระบบและวิธีการเรียนได้อย่างเหมาะสมตามศักยภาพ ตามความสนใจและโอกาสของตน ส่งเสริมให้มีการประสานความร่วมมือเพื่อจัดการศึกษาและพัฒนาหลักสูตรร่วมกันระหว่างสถาบัน สถานศึกษา หน่วยงาน สถานประกอบการและองค์กรต่าง ๆ ทั้งในระดับชุมชน ระดับท้องถิ่นและระดับชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2562)

เมื่อนำที่พลเมืองและศีลธรรมมีบทบาทสำคัญมากเช่นนี้ กระทรวงศึกษาธิการจึงจัดให้มีการเรียนการสอนหน้าที่พลเมืองและศีลธรรมในทุกช่วงชั้น ตั้งแต่ช่วงชั้นที่ 1 ถึงช่วงชั้นที่ 4 คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างพื้นฐานการคิดและเป็นกลยุทธในการแก้ปัญหาและวิกฤตของชาติ และได้มีการปรับปรุงหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ เป็นหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งคุณภาพของผู้เรียนเมื่อจบการศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้แล้ว จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระนั้นด้วย มีทักษะกระบวนการทางวิชาการ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาดังกล่าว รวมทั้งตระหนักในคุณค่าของหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม และสามารถนำความรู้ทางหน้าที่พลเมืองและศีลธรรมไปพัฒนาคุณภาพชีวิต ตลอดจนสามารถนำความรู้ไปเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ และเป็นพื้นฐานการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น การที่ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้หน้าที่พลเมืองและศีลธรรมอย่างมีคุณภาพนั้น จะต้องมีความสมดุลระหว่างสาระทางด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ ควบคู่ไปกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมดังนี้ (สิริพร ทิพย์คง, 2544)

“แบบฝึกทักษะ” เป็นสื่อหรือนวัตกรรมที่จำเป็นอย่างหนึ่ง ที่จะทำให้การเรียนการสอนบรรลุผล อีกทั้งยังสามารถช่วยในการฝึกทักษะผู้เรียนได้ดีซึ่ง สลาย ปลั่งกลาง (2557) กล่าวว่า แบบฝึกหัด หรือ แบบฝึกทักษะ หมายถึง สื่อการเรียนการสอนที่ใช้สำหรับให้ผู้เรียนฝึกความชำนาญในทักษะต่าง ๆ จนเกิดความคิดรวบยอดในเรื่องที่ฝึกและสามารถนำทักษะไปใช้ในการแก้ปัญหาได้ ดังตัวอย่างงานวิจัยของ พรณี ชูทัยเจนจิต (2546 : 14) กล่าวถึงหลักการพัฒนาแบบฝึกทักษะว่า ครูผู้สร้างต้องคำนึงถึงระดับ ชั้นความรู้ความสามารถของผู้เรียน ความแตกต่างของผู้เรียน เรียงเนื้อหาจากง่ายไปหายาก เน้นการแก้ปัญหา มีคำชี้แจงสั้นๆ ใช้เวลาเหมาะสม เนื้อหาที่น่าสนใจ มีความหลากหลายท้าทายความสามารถจะเห็นได้ว่าการพัฒนาแบบฝึกทักษะที่เหมาะสมจะทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการเรียนรู้ ความชำนาญ ความสามารถในการแก้ปัญหา ทราบความสามารถในการเรียนและสามารถตรวจสอบความก้าวหน้าของตนเองได้

ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนในวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรมระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 พบว่าผู้เรียนยังขาดทักษะกระบวนการคิด ยังสับสนในขั้นตอนการแก้ปัญหา อย่างเป็นระบบ ไม่สามารถคัดเลือกคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการแก้ปัญหา ขั้นตอนการแก้ปัญหา การเขียนสรุปใจความที่เรียนของเนื้อหาได้ จึงมีความสนใจที่จะนำแบบฝึกทักษะเรื่องสังคมมนุษย์ มาใช้แก้ปัญหา นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 ทั้งนี้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ วิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม เรื่องสังคมมนุษย์ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นเป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรและสามารถนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหา ในชีวิตประจำวันได้และผลที่ได้จากการวิจัยนำไปเป็นข้อมูลสารสนเทศในการจัดการเรียนของสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียน รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม โดยใช้แบบฝึกทักษะของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกช่างกลโรงงาน วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาบุรี
- 2) เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะ เรื่องสังคมมนุษย์ ของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 แผนกช่างกลโรงงาน วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาบุรี
- 3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อยู่ก่อนและหลังการใช้แบบฝึกทักษะ วิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม เรื่องสังคมมนุษย์ ของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของนักเรียนชั้นปีที่ 2 แผนกช่างกลโรงงาน วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาบุรี

ทบทวนวรรณกรรม

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) เป็นหลักสูตรหลังมัธยมศึกษาตอนต้น หรือเทียบเท่า ที่พัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในการจัดการศึกษาด้านวิชาชีพระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และเพื่อยกระดับการศึกษาวិชาชีพของบุคคลให้สูงขึ้น สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแผนการศึกษาแห่งชาติเป็นไปตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติมาตรฐานการศึกษาของชาติและกรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติตลอดจนยึดโยงกับ มาตรฐานอาชีพ โดยเน้นการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ เพื่อพัฒนาสมรรถนะกำลังคนระดับฝีมือรวมทั้งคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ และกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน ให้สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงาน ชุมชน สังคม และสามารถประกอบอาชีพอิสระได้ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2562)

1. เป็นหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพหลังมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่าด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแผนการศึกษาแห่งชาติเป็นไปตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติมาตรฐานการศึกษาของชาติ และกรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนาากำลังคนระดับฝีมือ ให้มีสมรรถนะ มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ สามารถประกอบอาชีพได้ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการและการประกอบอาชีพอิสระ

2. เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้เลือกเรียนได้อย่างกว้างขวาง เน้นสมรรถนะเฉพาะด้านด้วยการปฏิบัติจริงสามารถเลือกวิธีการเรียนตามศักยภาพและโอกาสของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเทียบโอนผลการเรียนสะสมผลการเรียน เทียบโอนความรู้และประสบการณ์จากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ และสถานประกอบอาชีพอิสระ

3. เป็นหลักสูตรที่สนับสนุนการประสานความร่วมมือ ในการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน

4. เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้สถานศึกษาสถานประกอบการ ชุมชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรให้ตรงตามความต้องการ โดยยึดโยงกับมาตรฐานอาชีพ และสอดคล้องกับสภาพยุทธศาสตร์ของภูมิภาคเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

จุดมุ่งหมาย หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญามีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิด กับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพดังนี้

1. เพื่อให้มีความรู้ทักษะและประสบการณ์ในงานอาชีพสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ เลือกริธีการดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับตน สร้างสรรค์ความเจริญต่อชุมชน ท้องถิ่นและประเทศชาติ
2. เพื่อให้เป็นผู้มีปัญญา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใฝ่ เรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและการประกอบอาชีพ มีทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา ทักษะด้านสุขภาวะและความปลอดภัย ตลอดจนทักษะการจัดการสามารถสร้างอาชีพและ พัฒนาอาชีพให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ
3. เพื่อให้มีเจตคติที่ดี ต่ออาชีพมีความมั่นใจและภาคภูมิใจในวิชาชีพที่เรียน รักงานรักหน่วยงาน สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดีโดยมีความเคารพในสิทธิ และหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น
4. เพื่อให้เป็นผู้มีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงาม ทั้งในการทำงาน การอยู่ร่วมกัน การต่อต้านความรุนแรงและสารเสพติด มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว หน่วยงาน ท้องถิ่นและประเทศชาติดำรงตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เข้าใจและเห็นคุณค่าของการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีจิตสาธารณะ และจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี
5. เพื่อให้มีบุคลิกภาพที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์มีคุณธรรม จริยธรรม และวินัยในตนเอง มีสุขภาพอนามัย ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจเหมาะสมกับงานอาชีพ
6. เพื่อให้ตระหนักและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมืองของประเทศและโลก มีความรักชาติสำนึกในความเป็นไทย เสียสละเพื่อส่วนรวม ดำรงรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

หลักเกณฑ์การใช้

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562

1. การเรียนการสอน

- 1.1 การเรียนการสอนตามหลักสูตรนี้ผู้เรียนสามารถลงทะเบียนเรียนได้ทุกวิธีเรียนที่กำหนด และนำผลการเรียนแต่ละวิธีมาประเมินผลร่วมกันได้สามารถขอเทียบโอนผลการเรียน และขอเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ได้
- 1.2 การจัดการเรียนการสอนเน้นการปฏิบัติจริง สามารถจัดการเรียนการสอนได้หลากหลายรูปแบบ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในหลักการวิธีการและการดำเนินงาน มีทักษะการปฏิบัติงานตามแบบแผนในขอบเขตสำคัญและบริบทต่างๆที่สัมพันธ์กันซึ่งส่วนใหญ่เป็นงานประจำให้คำแนะนำพื้นฐานที่ต้องใช้ในการตัดสินใจ วางแผนและแก้ไขปัญหาโดยไม่อยู่ภายใต้การควบคุมในบางเรื่อง สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ทักษะทางวิชาชีพ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการแก้ปัญหาและการปฏิบัติงานในบริบทใหม่

รวมทั้งรับผิดชอบตนเองและผู้อื่น ตลอดจนมีคุณธรรม จริยธรรมจรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติและกิจนิสัยที่เหมาะสมในการทำงาน

2. การจัดการศึกษาและเวลาเรียน การจัดการศึกษาในระบบปกติใช้ระยะเวลา 3 ปีการศึกษา การจัดเวลาเรียนให้ดำเนินการ ดังนี้

2.1 ในปีการศึกษาหนึ่งๆ ให้แบ่งภาคเรียนออกเป็น 2 ภาคเรียนปกติหรือระบบทวิภาค ภาคเรียนละ 18 สัปดาห์รวมเวลาการวัดผล โดยมีเวลาเรียนและจำนวนหน่วยกิตตามที่กำหนด และสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันอาชีวศึกษาเปิดสอนภาคเรียนฤดูร้อนได้อีกตามที่เห็นสมควร

2.2 การเรียนในระบบชั้นเรียนให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันเปิดทำการสอนไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละ 5 วัน ๆ ละไม่เกิน 7 ชั่วโมง โดยกำหนดให้จัดการเรียนการสอนคาบละ 60 นาที

3. การคิดหน่วยกิต ให้มีจำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 103-110 หน่วยกิต การคิดหน่วยกิต ถือเกณฑ์ดังนี้

3.1 รายวิชาทฤษฎีที่ใช้เวลาในการบรรยายหรืออภิปราย 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ หรือ 18 ชั่วโมงต่อภาคเรียนรวมเวลาการวัดผล มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต

3.2 รายวิชาปฏิบัติที่ใช้เวลาในการทดลองหรือฝึกปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ หรือ 36 ชั่วโมงต่อภาคเรียน รวมเวลาการวัดผล มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต

3.3 รายวิชาปฏิบัติที่ใช้เวลาในการฝึกปฏิบัติในโรงฝึกงานหรือภาคสนาม 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ หรือ 54 ชั่วโมงต่อภาคเรียน รวมเวลาการวัดผล มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต

3.4 การฝึกอาชีพในการศึกษาระบบทวิภาคีที่ใช้เวลาไม่น้อยกว่า 54 ชั่วโมงต่อภาคเรียน รวมเวลาการวัดผล มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต

3.5 การฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพในสถานประกอบการที่ใช้เวลาไม่น้อยกว่า 54 ชั่วโมงต่อภาคเรียน รวมเวลาการวัดผล มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต

3.6 การทำโครงงานพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพที่ใช้เวลาไม่น้อยกว่า 54 ชั่วโมงต่อภาคเรียน รวมเวลาการวัดผล มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะ

1. ความหมายและความสำคัญของแบบฝึกทักษะ

สุวิทย์ มูลคำ และสุนันทา สุนทรประเสริฐ (2550) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกทักษะว่าแบบฝึกทักษะมีความสำคัญต่อผู้เรียนไม่น้อย ในการที่จะช่วยส่งเสริมสร้างทักษะให้กับผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจได้เร็วขึ้น ชัดเจนขึ้น กว้างขวางขึ้นทำให้การสอนของครูและการเรียนของนักเรียนประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

ไพฑูรย์ มูลดี (2546) ได้ให้ความหมายของแบบฝึกทักษะ คือชุดฝึกการเรียนรู้ที่ครูสร้างขึ้นให้นักเรียนได้ทบทวนเนื้อหาที่เรียนรู้อย่างซ้ำแล้วเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และช่วยเพิ่มทักษะความชำนาญและฝึกกระบวนการคิดให้มากขึ้น ทั้งยังมีประโยชน์ในการลดภาระการสอนให้กับครู อีกทั้งพัฒนาความสามารถของผู้เรียน และทำให้ผู้เรียนสามารถมองเห็นความก้าวหน้าจากผลการเรียนรู้ของตนเองได้

ฐานิยา อมรพลัง (2548) ได้ให้ความหมายของแบบฝึกทักษะ คือ งานกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่ครูจัดให้นักเรียนได้ฝึกหัดกระทำ เพื่อทบทวนฝึกฝนเนื้อหาความรู้ต่างๆ ที่ได้เรียนไปแล้วให้เกิดความจำ จนสามารถปฏิบัติได้ด้วยความสามารถ และให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

สรุปได้ว่า แบบฝึกทักษะ หมายถึง ชุดฝึกทักษะที่ครูสร้างขึ้นให้นักเรียนได้ทบทวนเนื้อหาที่เรียนรู้อย่างซ้ำแล้วเพื่อสร้างความเข้าใจ และช่วยเพิ่มทักษะความชำนาญและฝึกกระบวนการคิดให้มากขึ้น ทำให้ครูทราบความเข้าใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียน ฝึกให้เด็กมีความเชื่อมั่นและสามารถประเมินผลของตนเองได้ ทั้งยังมีประโยชน์ช่วยลดภาระการสอนของครู และยังช่วยพัฒนาตามความแตกต่าง

2. ลักษณะของแบบฝึกที่ดี

แบบฝึกเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะช่วยเสริมสร้างทักษะให้แก่ผู้เรียน การสร้างแบบฝึกให้มีประสิทธิภาพจึงจำเป็นต้องศึกษาองค์ประกอบและลักษณะของแบบฝึก เพื่อใช้ให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของนักเรียน

สุวิทย์ มูลคำ และสุนันทา สุนทรประเสริฐ (2548) ได้กล่าวถึงลักษณะของแบบฝึกที่ดีควรคำนึงถึงหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง ความครอบคลุม ความสอดคล้องกับเนื้อหา รูปแบบ น่าสนใจ และคำสั่งชัดเจน และได้สรุปลักษณะของแบบฝึกไว้ดังนี้ 1. ใช้หลักจิตวิทยาการสอนนักเรียน 2. ข้อคิดหลักจากวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม 3. ให้ความหมายต่อชีวิต 4. คิดได้เร็วและสนุก 5. ปลุกความ น่าสนใจ 6. เหมาะสมกับวัยและความสามารถ และ 7. อาจศึกษาได้ด้วยตนเอง และได้แนะนำให้ผู้สร้างแบบฝึกให้ยึดลักษณะของแบบฝึกไว้ดังนี้

1. แบบฝึกหัดที่ดีควรมีความชัดเจนทั้งคำสั่งและวิธีทำคำสั่งหรือตัวอย่างวิธีทำที่ใช้ไม่ควรยาวเกินไป เพราะจะทำให้เข้าใจยาก ควรปรับให้เหมาะสมกับผู้ใช้นี้เพื่อให้ นักเรียนสามารถศึกษาด้วยตนเองได้ถ้าต้องการ

2. แบบฝึกหัดที่ดีควรมีความหมายต่อผู้เรียนและตรงตามจุดมุ่งหมายของการฝึกลงทุนน้อยใช้ได้นานๆ และทันสมัยอยู่เสมอ

3. ภาษาและภาพที่ใช้ในแบบฝึกหัดควรเหมาะสมกับวัยและพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน

4. แบบฝึกหัดที่ดีควรแยกฝึกเป็นเรื่องๆ แต่ละเรื่องไม่ควรยาวเกินไปแต่ควรมีกิจกรรมหลายรูปแบบ เพื่อเร้าให้นักเรียนเกิดความสนใจและไม่น่าเบื่อหน่ายในการทำ และเพื่อฝึกทักษะใดทักษะหนึ่งจนเกิดความชำนาญ

5. แบบฝึกหัดที่ดีควรมีทั้งแบบกำหนดให้โดยเสรี การเลือกใช้คำ ข้อความหรือรูปภาพ ในแบบฝึกหัด ควรเป็นสิ่งที่นักเรียนคุ้นเคยและตรงกับความสนใจของนักเรียนเพื่อว่าแบบฝึกหัดที่สร้างขึ้นจะได้ออกไปให้เกิดความเพลิดเพลินและพอใจแก่ผู้ใช้ ซึ่งตรงกับหลักการเรียนรู้ได้เร็วในการกระทำที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจ

สรุปได้ว่าแบบฝึกหัดมีความสำคัญ และจำเป็นต่อการเรียนทักษะทางภาษามาก เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น สามารถจดจำเนื้อหาในบทเรียนและคำศัพท์ต่างๆ ได้คงทน ทำให้เกิดความสนุกสนาน ในขณะที่เรียนทราบความก้าวหน้าของตนเอง และक्रमมองเห็นจุดเด่นหรือปัญหาต่างๆ ของเด็กได้ชัดเจน สามารถนำแบบฝึกหัดทักษะมาทบทวนเนื้อหาเดิมด้วยตนเอง ตลอดจนสามารถทราบข้อบกพร่องของนักเรียนและนำไปปรับปรุงได้ทันทั่วทั้งที่ ซึ่งจะมีผลทำให้ครูประหยัดเวลา ประหยัดค่าใช้จ่าย

แนวคิดเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ คุณลักษณะ รวมถึง ความรู้ ความสามารถของบุคคลอันเป็นผลมาจากการเรียนการสอน หรือ มวลประสบการณ์ทั้งปวงที่บุคคลได้รับจากการเรียนการสอน ทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ ของสมรรถภาพทางสมอง ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นการตรวจสอบระดับความสามารถสมองของบุคคล เรียนแล้วรู้อะไรบ้าง และมีความสามารถด้านใดมากน้อยเท่าไรตลอดจนผลที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอนการฝึกฝน หรือประสบการณ์ต่าง ๆ ทั้งที่โรงเรียน ที่บ้านและสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ รวมทั้งความรู้สึก ค่านิยม จริยธรรมต่าง ๆ ก็เป็นผลมาจากการฝึกฝนด้วย

2. จุดมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สุภาพ วาดเขียน และไพศาล หวังพาณิชย์ (2545) ได้กล่าวว่าจุดมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์เป็นการตรวจสอบระดับความสามารถของสมรรถภาพทางสมองของบุคคลว่าเรียนรู้อะไรบ้างและมีความสามารถในด้านใดมากน้อยแค่ไหน เช่น มีพฤติกรรมด้านความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้การสังเคราะห์ และการประเมินค่ามากน้อยอยู่ในระดับใดนั่นคือ การวัดผลสัมฤทธิ์เป็นการตรวจสอบพฤติกรรมของผู้เรียนในด้านพุทธิพิสัยนั่นเอง ซึ่งเป็นการวัด 2 องค์ประกอบตามจุดมุ่งหมายในลักษณะของเนื้อหาวิชาที่เรียน คือ

1. การวัดด้านปฏิบัติ เป็นการตรวจสอบความรู้ ความสามารถทางปฏิบัติ โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงให้เห็นเป็นผลงานปรากฏออกมา ให้ทำการสังเกตและวัดได้ เช่น วิชาศิลปศึกษา พลศึกษา การช่าง ฯลฯ การวัดแบบนี้จึงต้องวัดโดยใช้ข้อสอบภาคปฏิบัติ ซึ่งการประเมินผลจะพิจารณาที่วิธีปฏิบัติและผลที่ปฏิบัติ

2. การวัดด้านเนื้อหา เป็นการตรวจสอบความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา รวมทั้งพฤติกรรมความสามารถด้านต่างๆ อันเป็นผลมาจากการเรียนการสอน ที่สามารถวัดได้โดยใช้ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2557) กล่าวว่าเครื่องมือในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หรือแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (achievement tests) หมายถึงแบบทดสอบที่วัดปริมาณความรู้ความสามารถทักษะเกี่ยวกับด้านวิชาการที่นักเรียนได้เรียนรู้อยู่มาในอดีต ว่ารับรู้ได้มากน้อยเพียงใด แบบทดสอบประเภทนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง (teacher made test) เป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเฉพาะคราวเพื่อใช้ทดสอบผลสัมฤทธิ์ และความสามารถทางวิชาการของนักเรียนที่ได้เรียนในห้องเรียน ว่านักเรียนมีความรู้มากแค่ไหน บทพ้องที่ตรงไหนจะได้ซ่อมเสริม หรือวัดดูความพร้อมที่จะขึ้นบทเรียนใหม่ ใช้กันทั่วไปในสถาบันการศึกษา แบบทดสอบประเภทนี้สอบเสร็จก็ทิ้งไป จะสอบใหม่ก็สร้างขึ้นใหม่ หรือนำเอาของเก่ามาเปลี่ยนแปลงโดยไม่มีวิธีการอะไรเป็นหลักในการปรับปรุง

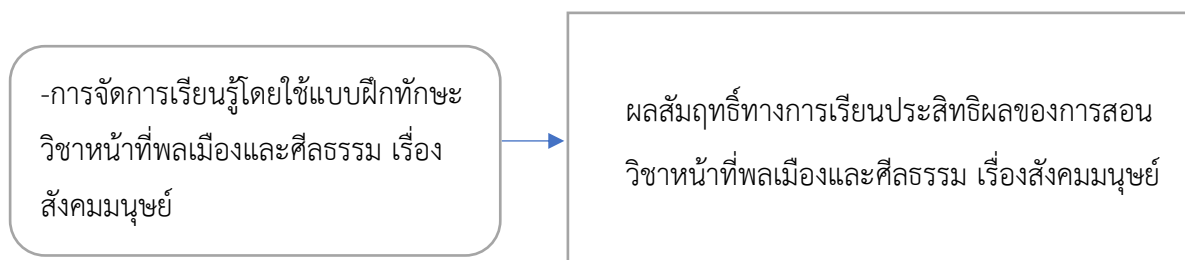
2. แบบทดสอบมาตรฐาน (standardized test) เป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นจากผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาหรือจากครูสอนวิชานั้นและมีกระบวนการ หรือวิธีการที่ซับซ้อนมากกว่าแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง เมื่อสร้างเสร็จก็มีการนำไปทดลองสอบ แล้วนำผลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติหลายครั้งหลายหน เพื่อปรับปรุงให้มีคุณภาพดี มีความเป็นมาตรฐานซึ่งแบบทดสอบมาตรฐานนี้จะเป็นมาตรฐานอยู่

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารตำรา ทบทวนวรรณกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม เรื่องสังคมมนุษย์ โดยใช้แบบฝึกทักษะของนักเรียน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 แผนกช่างกลโรงงาน วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาบุรี โดยวิเคราะห์และสังเคราะห์วรรณกรรมจนได้กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม เรื่องสังคมมนุษย์ โดยใช้แบบฝึกทักษะของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 แผนกช่างกลโรงงาน วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาบุรี เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Research) โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pre-test Post-test Design (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538 : 104-105)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 แผนกช่างกลโรงงาน จำนวน 100 คน
- 2) กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกช่างกลโรงงาน ชั้นปีที่ 2/1 2/2 จำนวน 46 คน แบบอาศัยความน่าจะเป็น ด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

ประเภทเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

- 1) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องสังคมมนุษย์ จำนวน 1 แผน 4 ชั่วโมง
- 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องสังคมมนุษย์ โดยใช้แบบฝึกทักษะของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 แผนกวิชาช่างกลโรงงาน วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาบุรี เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

1. วิธีสร้างเครื่องมือ

1.1 แบบฝึกทักษะ วิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม เรื่องสังคมมนุษย์ โดยใช้แบบฝึกทักษะของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างโดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้ (1) ศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สารและมาตรฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรมหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 (2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และแนวคิดในการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม และ (3) วิเคราะห์เนื้อหาสาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีคำอธิบายรายวิชาการจัดการสาระการเรียนรู้ โครงสร้างการจัดการเรียนรู้อย่างรายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2

การทดสอบคุณภาพเครื่องมือ นำแบบฝึกทักษะที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ วิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม เรื่องสังคมมนุษย์ โดยใช้แบบฝึกทักษะของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 ที่

ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านช่วยตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา เพื่อพิจารณาเสนอแนะ ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ประเมินแบบฝึกทักษะโดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังต่อไปนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 100) จากนั้นตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence) ที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 แล้วนำแบบฝึกทักษะมาทดสอบความเชื่อมั่นได้ (Reliability) ตามวิธีการของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85 ซึ่งมีความมากกว่า เกณฑ์ที่ตั้งไว้

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

การหาคุณภาพแบบผลสัมฤทธิ์ โดยการหาความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ ถ้าได้ค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ถึง 1.00 จะคัดเลือกไว้ใช้ พบว่า ได้แบบวัดที่เข้าเกณฑ์ จำนวน 20 ข้อ จึงคัดเลือกไว้จำนวน 20 ข้อ ตามที่ต้องการ มีความยากง่ายตั้งแต่ 0.36-0.75 จากนั้นผู้วิจัยนำไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) กับนักเรียนผู้ที่ไม่ถูกเลือกให้เป็นกลุ่มตัว จำนวน 30 คน การวิเคราะห์ตามวิธีการของ KR-20 ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.83 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ 0.80

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทราบถึงวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะเรื่องสังคมมนุษย์ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 เพื่อให้นักเรียนทุกคนได้เข้าใจตรงกัน และปฏิบัติตามกิจกรรมได้อย่างถูกต้อง

ขั้นตอนการสอน ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเองตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น ระยะเวลา 6 ชั่วโมง ดังนี้ 1. ก่อนทำการสอนผู้วิจัยทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) ซึ่งใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจำนวน 20 ข้อ กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 2. ดำเนินการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะเรื่องสังคมมนุษย์ ใช้เวลาสอนทั้งหมด 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง 3. ครูให้คำแนะนำกับการใช้แบบฝึกทักษะและสาธิตการทำให้นักเรียนเข้าใจ และ 4. ครูนำกิจกรรมการสอนมาประยุกต์ใช้กับชุดแบบฝึกทักษะให้นักเรียนได้ปฏิบัติ

ขั้นสิ้นสุดการสอน ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ 1. ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 20 ข้อ กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และ 2. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม เรื่องสังคมมนุษย์ มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดย

ใช้การทดสอบ t-test แบบ Dependent Samples ที่ระดับนัยสำคัญที่ .05

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการเรียนรู้รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรมของวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม เรื่องสังคมมนุษย์โดยใช้แบบฝึกทักษะของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 แผนกช่างกลโรงงาน วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาบุรี หลังจากเรียนด้วยการใช้แบบฝึกทักษะ แล้วนักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะเรื่องสังคมมนุษย์ วิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม เรื่องสังคมมนุษย์ โดยใช้แบบฝึกทักษะของนักเรียน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 แผนกช่างกลโรงงาน วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาบุรี มีประสิทธิภาพ E1/E2 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้คือ 80/80 จึงมีความเหมาะสมที่จะนำแบบฝึกทักษะเรื่องสังคมมนุษย์ เหมาะสมนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรมต่อไป

วัตถุประสงค์ที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนทุกคนมีผลคะแนนที่ดีขึ้นหลังจากใช้แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนในภาพรวม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยผลรวมคะแนนก่อนเรียนเป็น 6.52 คะแนน และค่าเฉลี่ยผลรวมคะแนนหลังเรียนเป็น 8.14 คะแนน และมีค่าผลต่างคะแนนพัฒนาการ +1.62 คะแนน คิดเป็นร้อยละที่เพิ่มขึ้น 24.85 ซึ่งผลการวิจัยนี้จะช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาของนักเรียนให้สูงขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการเรียนรู้รายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรมของวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม เรื่องสังคมมนุษย์โดยใช้แบบฝึกทักษะของนักเรียน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 แผนกช่างกลโรงงาน วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาบุรี หลังจากเรียนด้วยการใช้แบบฝึกทักษะ แล้วนักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า แบบฝึกที่ดีควรคำนึงถึงหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง ความครอบคลุม ความสอดคล้อง กับเนื้อหา รูปแบบ น่าสนใจ และคำสั่งชัดเจน ใช้หลักจิตวิทยาการสอนนักเรียน ข้อคิดหลักจากวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ให้ความหมายต่อชีวิต คิดได้เร็วและสนุก ปลุกความน่าสนใจ เหมาะสมกับวัยและความสามารถ และ อาจศึกษา

ได้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ถวัลย์ มาศจรัส (2556) ได้ทำการศึกษาส่วนประกอบของแบบฝึกทักษะไว้ว่า ต้องมีจุดประสงค์ชัดเจนสอดคล้องกับการพัฒนาทักษะตามสาระการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มการเรียนรู้ ในส่วนของเนื้อหาต้องถูกต้องตามหลักวิชาให้ภาษาเหมาะสม มีคำอธิบายและคำสั่งที่ชัดเจนง่ายต่อการปฏิบัติตาม สามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้ นำผู้เรียนสู่การสรุปความคิดรวบยอดและหลักการสำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นไปตามลำดับขั้นตอนการเรียนรู้ สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคล มีคำถามและกิจกรรมที่ท้าทายส่งเสริมทักษะกระบวนการเรียนรู้ของธรรมชาติวิชามีกลยุทธ์การนำเสนอ และการตั้งคำถามที่ชัดเจนน่าสนใจ ปฏิบัติได้ สามารถให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่อง

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะเรื่องสังคมมนุษย์ วิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม เรื่องสังคมมนุษย์ โดยใช้แบบฝึกทักษะของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 แผนกช่างกลโรงงาน วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาบุรี มีประสิทธิภาพ E1/E2 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้คือ 80/80 จึงมีความเหมาะสมที่จะนำแบบฝึกทักษะเรื่องสังคมมนุษย์ เหมาะสมนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรมต่อไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า แบบฝึกที่ดีและมีประสิทธิภาพจะช่วยทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จใน การฝึกทักษะได้เป็นอย่างดี แบบฝึกที่ดีเปรียบเสมือนผู้ช่วยที่ดีของครู ทำให้ครูลดภาระการสอนลงทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่และเพิ่มความมั่นใจในการเรียนได้เป็นอย่างดี อีกทั้งแบบฝึกจะช่วยในเรื่องของความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยเฉพาะเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้นั้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของ จิตสุตา ไชวรงค์ (2561) ได้วิจัยการพัฒนาชุดฝึกทักษะการคิดสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านนารังกา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ผลการวิจัย พบว่าชุดฝึกทักษะการคิดสร้างสรรค์ นักศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 90.35/87.63

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนทุกคนมีผลคะแนนที่ดีขึ้นหลังจากใช้แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนในภาพรวม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยผลรวมคะแนนก่อนเรียนเป็น 6.52 คะแนน และค่าเฉลี่ยผลรวมคะแนนหลังเรียนเป็น 8.14 คะแนน และมีค่าผลต่างคะแนนพัฒนาการ +1.62 คะแนนที่เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 24.85 ซึ่งผลการวิจัยนี้จะช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาของนักเรียนให้สูงขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า แบบฝึกมีความสำคัญ และจำเป็นต่อการเรียนทักษะทางภาษามาก เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในบทเรียนได้ดีขึ้นสามารถจดจำเนื้อหาในบทเรียนและคำศัพท์ต่างๆ ได้คงทน ทำให้เกิดความสุขสนุกสนานในขณะเรียนทราบความก้าวหน้าของตนเอง สามารถนำแบบฝึกมาทบทวนเนื้อหาเดิมด้วยตนเองได้ นำมาวัดผลการเรียนหลังจากที่เรียนแล้ว ตลอดจนสามารถทราบข้อบกพร่องของนักเรียนและนำไปปรับปรุงแก้ไขได้ทันทั่วทั้งที่ ซึ่งจะมีผลทำให้ครูประหยัดเวลา ค่าใช้จ่ายและลดภาระได้มาก และยังให้นักเรียนนำภาษาไปใช้สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยเพื่อพัฒนาสร้างความเป็นเลิศ

จากการวิจัยทำให้เกิดองค์ความรู้ หลังจากทีนักเรียนได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะรายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ทำให้ทราบถึงประสิทธิภาพในการเรียนของนักเรียน ว่าการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะรายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าการเรียนแบบปกติ เป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้จัดการเรียนการสอนของครูประจำรายวิชาเป็นลำดับต่อไป ด้วยใช้ CIPPA Model ของ ทิศนา ขัมมณี (2563) ที่ช่วยอธิบายองค์ความรู้ใหม่ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตารางแสดงองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

แนวคิด 5 ข้อ	CIPPA Model
Constructivism: หลักการสร้างความรู้	Construction : ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง
Group Process and Cooperative Learning: หลักกระบวนการกลุ่มและการเรียนรู้แบบร่วมมือ	Interaction : การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน บุคคล และสิ่งแวดล้อม
Learning Readiness: หลักการพร้อมในการเรียนรู้	Process Skills: โดยใช้ทักษะกระบวนการต่างๆ ประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้
Process Learning: หลักการกระบวนการเรียนรู้	Physical Participation: ผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้ได้ดี
Transfer of Learning: หลักการถ่ายโอนการเรียนรู้	Application: การนำองค์ความรู้มาประยุกต์ใช้

คำอธิบายองค์ความรู้ใหม่

โมเดลชิปปา (CIPPA Model) เป็นแนวคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่มาจากแนวคิดหลัก 5 แนวคิด ซึ่งเป็นแนวคิด พื้นฐานในการจัดการศึกษา (ทิศนา ขัมมณี, 2563) ได้แก่ แนวคิด 5 ข้อ CIPPA Model Constructivism: Construction: หลักการสร้างความรู้ ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง Group Process and Cooperative Learning: หลักกระบวนการกลุ่มและการเรียนรู้แบบร่วมมือ Interaction: การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน บุคคล และสิ่งแวดล้อม ซึ่งนำมาใช้อธิบายองค์ความรู้จากการใช้แบบฝึกทักษะรายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ผู้วิจัยได้นำเสนอ ดังนี้

Construction: (C) หมายถึง ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองจากการใช้วิธีการสอนของครูที่สร้างแบบฝึกทักษะรายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ขึ้นมาเพื่อใช้ทดลองสอนกับผู้อื่น

Interaction: (I) หมายถึง การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน บุคคล และสิ่งแวดล้อมระหว่างผู้สอนและผู้เรียนหรือผู้เรียนด้วยกันจากแบบฝึกทักษะรายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม นอกจากนี้ต้องมีสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

Process Skills: (P) หมายถึง การใช้แบบฝึกทักษะรายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม โดยเฉพาะแบบฝึกทักษะที่นำมาใช้ในกระบวนการต่างๆ ประยุกต์ใช้ในการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

Physical Participation: (P) หมายถึง ผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้ได้ดี มีการเคลื่อนไหวร่างกายเพื่อผ่อนคลาย มีประสาทรับรู้ตื่นตัว ไม่เฉื่อยชา พร้อมในการเรียนรู้จากแบบฝึกทักษะรายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม

Application: (A) หมายถึง การนำองค์ความรู้มาประยุกต์ใช้ กล่าวคือแบบฝึกทักษะรายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ที่สร้างขึ้นสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ไปปรับใช้กับสาขาวิชาอื่น หรือชั้นเรียนอื่นได้ต่อไป

สรุป

สรุปในภาพรวมของบทความ แบบฝึกทักษะรายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม มีประสิทธิภาพมากกว่า 80.00 ตามที่ตั้งเกณฑ์ไว้ และทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากการสอนด้วยแบบฝึกทักษะรายวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรมมากกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น ควรใช้แบบฝึกทักษะฯ ใช้เป็นแนวทางการสอนในรายวิชาอื่นๆ กับผู้เรียนระดับชั้นต่างๆ ต่อไป

2. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า แบบฝึกทักษะเรื่องสังคมมนุษย์ วิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม เรื่องสังคมมนุษย์ โดย มีประสิทธิภาพ E1/E2 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้คือ 80/80 ดังนั้นจึงมีความเหมาะสมที่จะนำแบบฝึกทักษะเรื่องสังคมมนุษย์นำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรมต่อไป

3. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า นักเรียนทุกคนมีผลคะแนนที่ดีขึ้นหลังจากใช้แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนในภาพรวม ดังนั้นควรนำผลการวิจัยนี้เป็นเครื่องมือในการช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาของนักเรียนให้สูงขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีศึกษาการสร้างแบบฝึกทักษะในรายวิชาอื่นเพื่อนำมาใช้กับผู้เรียนต่อไป

2.2 ควรมีการปรับเปลี่ยนแผนการวิจัยเชิงทดลองในรูปแบบการทดลองแบบสมบูรณ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จิตสุตา ไชววงศ์. (2561). *การพัฒนาชุดฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ฐานิยา อมรพล. (2548). *การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้หลักภาษาไทย เรื่อง ไตรยางค์ ด้วย แบบฝึกเกมและ เพลงสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2556). *แบบฝึกหัด แบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ผู้เรียนและการจัดทำผลงานวิชาการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ธารักษ์.
- ทศนา แคมณี. (2563). *รูปแบบการเรียนการสอน*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรณี ชูทัยเจนจิต. (2546). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. สมาคมสันติบาลเทศบาลแห่งประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์.
- ไพฑูรย์ มูลดี. (2546). *การพัฒนาแผนการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะ*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2557). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น
- สลาย ปลั่งกลาง. (2557). *การสร้างหนังสือและแบบฝึกทักษะประกอบการเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง บุญผะเหวดร้อยเอ็ด แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2562). *หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562*.

กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.

สิริพร ทิพย์คง. (2544). *การแก้ปัญหา*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

สุภาพ วาดเขียน และไพศาล หวังพานิช. (2545). *มาตรฐานและการประเมินผลพฤติกรรม*. กรุงเทพมหานคร:

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวิทย์ มูลคำ และสุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2550). *ผลงานทางวิชาการสู่..การเลื่อนวิทยฐานะ*. กรุงเทพมหานคร:

อี-เคบุคส์.